

SỰ HÌNH THÀNH, PHỔ BIẾN VÀ THỰC HÀNH CÁC GIÁ TRỊ CỐT LÕI XÃ HỘI CHỦ NGHĨA CỦA TRUNG QUỐC VÀ MỘT SỐ GỢI Ý CHO VIỆT NAM^(*)

Diêm Kiệt Hoa^(**)

^(**) Giáo sư, tiến sĩ, Đại học Sư phạm Thiểm Tây (Trung Quốc).

Email: 438923153@139.com

Hoàng Minh Quân^(***)

^(***) Tiến sĩ, Viện Triết học, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.

Email: hoangquan1710@gmail.com

Tóm tắt: Việc đúc kết giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa là yêu cầu tất yếu đối với công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Trung Quốc, là nhu cầu của thời đại trước tình hình phức tạp mà Trung Quốc phải đối mặt trong giai đoạn quan trọng của cuộc cải cách sâu rộng, toàn diện. Nhận thức được điều đó, Đảng Cộng sản Trung Quốc hết sức coi trọng việc đề xuất giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa như là một sự tích hợp các yêu cầu giá trị liên quan đến đất nước, xã hội và công dân, định hướng việc xây dựng quốc gia, xã hội và hình mẫu công dân, thiết lập nên định hướng giá trị cho con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc. Trong bài viết này, chúng tôi nhìn lại quá trình hình thành, sự phổ biến và thực hành các giá trị cốt lõi xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc, từ đó, bước đầu chỉ ra một số gợi ý cho Việt Nam trong quá trình xây dựng hệ giá trị quốc gia thời kỳ mới.

Từ khóa: giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, hệ giá trị quốc gia, Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Ngày nhận bài: 25/03/2024; ngày phản biện: 26/03/2024; ngày sửa chữa: 25/04/2024; ngày duyệt đăng: 15/05/2024.

1. Mở đầu

Giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa là lập trường, quan điểm, thái độ cơ bản nhất của ý thức hệ chủ đạo của xã hội xã hội chủ nghĩa, dựa trên các giá trị cốt lõi xã hội chủ nghĩa để xem xét ý nghĩa tồn tại của sự vật, hiện tượng và đánh giá liệu chúng có đáp ứng được nhu cầu sự

phát triển xã hội chủ nghĩa hay không (Dư Vĩ 2009: 10). Việc đúc kết và đề xuất những giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa không chỉ là yêu cầu tất yếu đối

---

^(*) Bài viết này được thực hiện dựa trên kết quả nghiên cứu của đề tài khoa học cấp Bộ: “*Lý luận và thực tiễn xây dựng hệ giá trị quốc gia Việt Nam trong thời kỳ mới*”.

với sự phát triển của công cuộc xây dựng và cải cách xã hội chủ nghĩa ở Trung Quốc mà còn là nhu cầu của thời đại trước tình hình phức tạp mà Trung Quốc phải đối mặt trong giai đoạn quan trọng của cuộc cải cách sâu rộng toàn diện. Việc hình thành, phổ biến và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa Trung Quốc thể hiện bản chất giá trị của chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, có ý nghĩa to lớn trong việc hình thành giá trị quan tích cực, lành mạnh, khoa học của nhân dân và xây dựng xã hội hài hòa xã hội chủ nghĩa.

2. Sự hình thành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa Trung Quốc

Suốt thời gian qua, Đảng Cộng sản Trung Quốc luôn coi trọng việc xây dựng ý thức hệ xã hội chủ nghĩa và coi đây là nhiệm vụ quan trọng của Đảng. Là kết quả quan trọng của cam kết lâu dài của Đảng Cộng sản Trung Quốc trong việc xây dựng ý thức hệ xã hội chủ nghĩa, giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa không được hình thành một sớm một chiều mà dần dần trong quá trình xây dựng ý thức hệ xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc, cùng với sự đi sâu của cải cách mở cửa Trung Quốc. Sự hình thành của nó đã trải qua ba giai đoạn: giai đoạn thai nghén, giai đoạn đề xuất và giai đoạn phát triển.

2.1. Giai đoạn thai nghén giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa

Giai đoạn từ Hội nghị lần thứ 4 Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khoá XVI đến Đại hội toàn quốc lần thứ XVIII Đảng Cộng sản Trung Quốc là giai đoạn thai nghén các

giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Ở giai đoạn này, các giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa chưa được cô đọng hoàn toàn nhưng những yếu tố cơ bản của chúng đã bước đầu được hình thành cùng với việc xây dựng hệ giá trị cốt lõi xã hội chủ nghĩa.

Hội nghị lần thứ 4 Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khoá XVI khi đề xuất nhiệm vụ quan trọng là xây dựng một xã hội xã hội chủ nghĩa hài hòa, đã chỉ ra rằng: “Một xã hội có thể hài hòa hay không, một quốc gia có thể có được nền hòa bình ổn định lâu dài hay không, điều này phụ thuộc phần lớn vào phẩm chất tư tưởng, đạo đức của mọi thành viên trong toàn xã hội” (*Những vấn đề quan trọng chọn lọc kể từ Đại hội XVI của Đảng Cộng sản Trung Quốc* 2006: 710). Nhận định này không chỉ chỉ ra phương hướng xây dựng hệ giá trị cốt lõi xã hội chủ nghĩa mà còn sơ bộ lý giải mối quan hệ giữa phẩm chất đạo đức công dân với an ninh quốc gia, hài hòa xã hội. Sau này, quan niệm về vinh nhục trong xã hội chủ nghĩa - “tám điều vinh, tám điều nhục”¹

---

¹ “Tám điều vinh, tám điều nhục” có nội dung là: Lấy nhiệt tình yêu tổ quốc làm vinh, lấy việc làm tôn hại đến tổ quốc làm nhục; Lấy phục vụ nhân dân làm vinh, lấy xa rời nhân dân làm nhục; Lấy việc đề cao khoa học làm vinh, lấy sự ngu dốt u mê làm nhục; Lấy cần cù lao động làm vinh, lấy sự ham hưởng thụ, lười lao động làm nhục; Lấy đoàn kết với nhau làm vinh, lấy hại người lợi mình làm nhục; Lấy thành thực thủ tín làm vinh, lấy thấy lợi quên nghĩa làm nhục; Lấy tôn trọng kỷ cương, giữ gìn pháp luật làm vinh, lấy việc vi phạm pháp luật, làm loạn kỷ cương làm nhục; Lấy gian khổ phấn đấu làm vinh, lấy kiêu ngạo phóng túng làm nhục.

chính thức được đề xuất tại Kỳ họp thứ 4 Hội nghị Hiệp thương Chính trị Nhân dân Trung Quốc (Chính hiệp) Khóa X đã bao hàm một phần nội dung và yêu cầu của các giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, đặt nền tảng đạo đức, văn hóa quan trọng cho việc xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa hài hòa. Trên cơ sở đó, *Quyết định của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc về một số vấn đề lớn liên quan đến việc xây dựng xã hội hài hòa xã hội chủ nghĩa* được Hội nghị lần thứ 6 Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa XVI chính thức thông qua, lần đầu tiên đặt ra nhiệm vụ chiến lược “xây dựng hệ giá trị cốt lõi của chủ nghĩa xã hội”, làm rõ chủ nghĩa Mác là hệ tư tưởng chỉ đạo, lý tưởng chung về chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, tinh thần dân tộc lấy chủ nghĩa yêu nước làm cốt lõi, tinh thần thời đại lấy cải cách, đổi mới làm cốt lõi, quan niệm vinh nhục xã hội chủ nghĩa là nội dung chủ yếu của hệ giá trị cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Từ đó, việc nghiên cứu, phổ biến hệ giá trị cốt lõi xã hội chủ nghĩa trở thành nhiệm vụ quan trọng của Đảng Cộng sản Trung Quốc. Trong quá trình này, Đảng Cộng sản Trung Quốc dần dần làm sâu sắc thêm về hệ giá trị cốt lõi xã hội chủ nghĩa, đưa ra một loạt quan điểm quan trọng như kết luận “hệ giá trị cốt lõi của chủ nghĩa xã hội là sự thể hiện bản chất của ý thức hệ xã hội chủ nghĩa”, nhấn mạnh hệ giá trị cốt lõi xã hội chủ nghĩa là “linh hồn của việc chấn hưng đất nước”, xây dựng hệ giá trị cốt lõi của chủ nghĩa xã hội là nhiệm vụ căn bản của

việc thúc đẩy sự phát triển vượt bậc và phồn thịnh của nền văn hóa v.v... đặt nền tảng quan trọng và tiền đề lý luận cho việc đề xuất các giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa.

2.2. Giai đoạn đề xuất giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa

Từ Đại hội XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc đến khi chính thức ban hành *Ý kiến về việc bồi đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa* (sau đây gọi tắt là *Ý kiến*) vào tháng 12 năm 2013, là giai đoạn đề xuất giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Ở giai đoạn này, giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa lần đầu tiên xuất hiện trong “Ba đề xướng” được đề xuất tại báo cáo Đại hội toàn quốc lần thứ XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc và được giải thích đầy đủ trong *Ý kiến* ban hành sau đó.

Báo cáo của Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc nêu rõ: “Đề xướng giàu mạnh, dân chủ, văn minh, hài hòa; Đề xướng tự do, bình đẳng, công chính và pháp trị; Đề xướng yêu nước, yêu nghề, thành tín và hữu thiện; tích cực ươm mầm, thực hành giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội” (*Kiên định đi theo con đường xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc, phấn đấu hoàn thành xây dựng xã hội khá giả toàn diện - Báo cáo tại Đại hội toàn quốc lần thứ XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc* 2013: 31). Đây là lần đầu tiên giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội xuất hiện trước công chúng, nhưng liệu “ba đề xướng” có phải chính là nội dung cơ bản của “giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã

hội”? “Ba đề xướng” có đề cập đến việc theo đuổi giá trị ở ba cấp độ đất nước, xã hội và công dân không? Hai câu hỏi này tới thời điểm đó vẫn chưa được trả lời rõ ràng. Cho đến tháng 12 năm 2013, *Ý kiến về việc bồi đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa* do Văn phòng Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc chính thức ban hành đã đưa ra câu trả lời rõ ràng cho hai câu hỏi này, đó là: “giàu mạnh, dân chủ, văn minh và hài hòa là các mục tiêu giá trị ở cấp quốc gia; tự do, bình đẳng, công bằng và pháp quyền là những định hướng giá trị ở cấp độ xã hội; yêu nước, yêu nghề, thành tín và hữu thiện là những nguyên tắc giá trị ở cấp độ cá nhân công dân, 24 chữ này là nội dung cơ bản về giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, là phương hướng cơ bản cho việc vun đắp, thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa” (*Ý kiến* 2013: 4). Điều này có nghĩa là giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa tích hợp các yêu cầu giá trị liên quan đến đất nước, xã hội và công dân thành một thể, trả lời các câu hỏi lớn về việc xây dựng một quốc gia như thế nào, xây dựng một xã hội như thế nào và vun đắp hình mẫu công dân như thế nào, làm rõ sự biểu đạt giá trị của chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc và sự truy cầu giá trị chung của toàn thể nhân dân, thiết lập nên định hướng giá trị cho con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc. Ngoài ra, *Ý kiến* xác định một cách rõ ràng việc coi sự bồi dưỡng và thực hành giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội là “nhiệm vụ chiến lược nhằm thúc đẩy

sự nghiệp vĩ đại của chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc và thực hiện giấc mộng Trung Quốc vì sự phục hưng vĩ đại của dân tộc Trung Hoa” (*Ý kiến* 2013: 3), đi sâu làm rõ ý nghĩa quan trọng và tư tưởng chỉ đạo của việc vun đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội, đồng thời đưa ra những nguyên tắc cơ bản và yêu cầu thực tiễn cho việc vun đắp, thực hành giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội.

2.3. Giai đoạn phát triển giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội

Giai đoạn từ khi ban hành *Ý kiến* đến nay là giai đoạn phát triển giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội ở Trung Quốc. Ở giai đoạn này, giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội đã có bước phát triển mới cùng với việc đi vào chiều sâu của nghiên cứu lý luận và từng bước mở rộng các lĩnh vực thực tiễn.

Nhìn từ góc độ đi vào chiều sâu của nghiên cứu lý luận, kể từ khi *Ý kiến* được ban hành, hoạt động nghiên cứu học thuật ở Trung Quốc về giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội cũng có sự khởi sắc: *Thứ nhất*, trong nghiên cứu lý luận cơ bản về giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội, các học giả Trung Quốc có những bàn luận sâu sắc về nội hàm cơ bản, đặc điểm cơ bản và vị trí chiến lược của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa; *thứ hai* là nghiên cứu mối quan hệ mở rộng của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, các học giả Trung Quốc có những bàn luận sâu sắc về mối quan hệ giữa giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, hệ giá trị cốt lõi của chủ nghĩa xã hội và nền văn hóa truyền thống ưu tú Trung Hoa từ

những góc độ khác nhau; *thứ ba* là nghiên cứu những vấn đề hiện thực của việc vun đắp giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, các học giả Trung Quốc đã phân tích con đường vun đắp của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa từ các khía cạnh nguyên tắc cơ bản, hướng dẫn chính sách, giáo dục giáo hóa và vun đắp tổng hợp, còn có một số học giả phân tích những vấn đề và thách thức có thể xảy ra trong việc vun đắp giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, v.v... Ngoài ra, hàng loạt bài phát biểu quan trọng của Tổng Bí thư Tập Cận Bình về vun đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa cũng chứa đựng nhiều tư tưởng mới, làm phong phú thêm cơ sở lý luận về giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc.

Nhìn từ góc độ từng bước mở rộng của lĩnh vực thực tiễn, kể từ khi ban hành *Ý kiến*, cao trào vun đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa đã dâng lên trên khắp cả nước. Một mặt, Chính quyền trung ương đã tích cực xây dựng, ban hành hàng loạt văn bản chính sách nhằm thúc đẩy hiệu quả việc vun đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Chẳng hạn như: *Phương án hành động vun đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa* do Văn phòng Văn minh Trung ương thuộc Ban Tuyên truyền Trung ương ban hành năm 2015; và *Ý kiến chỉ đạo về việc tiếp tục lồng ghép giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội vào xây dựng pháp quyền* do Văn phòng Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc và Hội đồng Nhà nước ban hành năm 2016; Năm 2018, Ban Chấp

hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc đã ban hành *Quy hoạch sửa đổi luật pháp và lập pháp nhằm lồng ghép giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội vào việc xây dựng pháp quyền* v.v... Mặt khác, chính quyền các địa phương đã tích cực hưởng ứng lời kêu gọi của Trung ương và thực hiện nhiều biện pháp nhằm phát huy giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội, khiến nó ăn sâu vào lòng người dân. Ví dụ, nhiều thành phố, thị trấn không ngừng đổi mới hình thức, nội dung, phương pháp tuyên truyền và giáo dục, thực hiện nhiều hình thức hoạt động sáng tạo văn minh tinh thần quần chúng một cách toàn diện, đa dạng, không ngừng đẩy mạnh phổ biến giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, làm cho giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa bén rễ trong xã hội.

3. Phổ biến giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc

Giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa là quan niệm giá trị tiên tiến, tích cực, hướng thượng, chỉ khi ăn sâu vào lòng người dân mới có thể được hiện thực hóa thành những hành động cụ thể mang tính sùng đức hướng thiện. Để người dân thực sự thấm nhuần giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa trong lòng và thể hiện chúng qua hành động, điều kiện tiên quyết đầu tiên là làm tốt công tác phổ biến, tuyên truyền. Hiện nay, các phương tiện thông tin truyền thống, phương tiện truyền thông trực tuyến mới nổi và các hoạt động tuyên truyền ngoại tuyến là những kênh chính để Đảng Cộng sản Trung Quốc truyền bá giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa.

3.1. Phương tiện thông tin truyền thống

Các phương tiện thông tin truyền thống đóng vai trò kênh chính trong việc phổ biến các giá trị chủ đạo trong xã hội, chủ yếu phổ biến giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa thông qua đài phát thanh, báo chí, truyền hình, tạp chí thời sự, hăng thông tấn, v.v... *Ý kiến về việc bồi đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa* nêu rõ: “Báo Đảng, tạp chí Đảng, thông tấn xã, đài phát thanh, đài truyền hình phải bố trí thời lượng trang quan trọng và ra các chuyên mục đặc biệt, các nhà xuất bản phải ra các ấn phẩm đặc biệt và sử dụng các bản tin, bình luận, chương trình trò chuyện, chương trình đặc biệt và các ấn phẩm khác nhau để truyền bá giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội” (*Ý kiến* 2013: 12). Điều này chỉ ra phương hướng thiết thực để các phương tiện thông tin truyền thống truyền bá giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa.

Sau khi giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa được đề xuất, các phương tiện thông tin truyền thống ở Trung Quốc đã phản ứng tích cực và truyền bá giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa thông qua các phương pháp sau đây: *Trước hết* là thiết lập các chuyên mục đặc biệt. Ví dụ: “Thời sự” của CCTV có chuyên mục “Thực hành giá trị quan cốt lõi”; *Nhật báo Quang Minh* có chuyên mục “Thực hành giá trị quan xã hội chủ nghĩa”; *Nhật báo Nhân dân* có chuyên mục “Vun đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa” v.v... *Thứ hai* là tạo ra các chương trình đặc biệt. Ví dụ, chuyên mục *Cảm động Trung Quốc* của

Đài Phát thanh và Truyền hình Trung ương Trung Quốc; chương trình trò chuyện quy mô lớn *Câu chuyện người tốt* của Truyền hình vệ tinh Bắc Kinh phát động; chương trình đặc biệt *Những tấm gương quanh ta* của Truyền hình vệ tinh Liêu Ninh v.v... đều là những chương trình được làm một cách tỉ mỉ. *Thứ ba* là tạo ra các quảng cáo vì lợi ích chung. Ví dụ: dựa trên mức độ tiếp nhận của khán giả, CCTV đã đưa ra các quảng cáo về giá trị quan cốt lõi nhằm phục vụ lợi ích cộng đồng, như *Nghệ thuật truyền thống*, *Tuyên truyền về những nhân vật đạt được huân chương quốc gia và danh hiệu danh dự quốc gia*, *Cống hiến cho xã hội* v.v... những quảng cáo này sử dụng hình thức tích hợp nghe nhìn để giải thích và truyền bá tới công chúng giá trị quan cốt lõi. *Thứ tư*, xuất bản sách chuyên đề. Ví dụ, *Nhân dân nhật báo* đã lên kế hoạch xuất bản hàng trăm cuốn sách liên quan xoay quanh chủ đề giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội, với sáu thể loại lớn: Loạt sách về những lãnh tụ mở đường, loạt sách về phổ cập lý luận theo hướng đại chúng, loạt sách về tấm gương anh hùng trong nhân dân, loạt sách tranh về các nhân vật, loạt sách nghiên cứu lý luận, loạt sách tiểu sử các viện sĩ của hai viện (Viện Khoa học Trung Quốc và Viện Công trình Trung Quốc). Nói tóm lại, các phương tiện thông tin truyền thống truyền tải chủ đề chính và truyền bá năng lượng tích cực theo cách mà công chúng thích nghe và thấy, điều này không chỉ có hiệu quả trong việc tuyên truyền giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa

xã hội mà còn củng cố và mở rộng tư tưởng và dư luận chính thống có tính tích cực, lành mạnh và hướng thượng.

3.2. Truyền thông Internet mới nổi

Với sự phát triển nhanh chóng của các công nghệ truyền thông thế hệ mới như Internet, điện toán đám mây và dữ liệu lớn, các phương tiện truyền thông internet mới nổi được đại diện bởi các nền tảng mạng xã hội trực tuyến như WeChat, Weibo v.v... đã nổi nhau xuất hiện. So với các phương tiện truyền thông tin tức truyền thống, các phương tiện truyền thông mạng mới nổi có ưu điểm là tốc độ truyền thông nhanh, phạm vi truyền thông rộng và số lượng khán giả lớn, không chỉ cung cấp cho người dùng lượng thông tin khổng lồ mà còn cung cấp cho người dùng một nền tảng rộng rãi để trao đổi tư tưởng. Đây là tiền tuyến cho việc phổ biến giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Hiện nay, việc Trung Quốc sử dụng các phương tiện truyền thông trực tuyến mới để truyền bá giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa chủ yếu tập trung vào hai điểm sau.

Đầu tiên là chiếm lĩnh trận địa tuyên truyền. Ý kiến chỉ ra rằng “các trang mạng tin tức quan trọng cần được làm cho lớn hơn và mạnh hơn và các trang mạng thương mại lớn nên đóng vai trò xây dựng” (*Ý kiến* 2013: 13), cung cấp ý tưởng cơ bản để Trung Quốc xây dựng trận địa tuyên truyền trên không gian mạng. Một mặt, nhà nước Trung Quốc chủ yếu chiếm lĩnh vị thế truyền thông trực tuyến bằng cách tăng cường nỗ lực tuyên truyền trên các trang mạng và nền

tảng truyền thông chính thức của chính quyền trung ương hoặc địa phương. Các trang mạng chính thức của chính phủ và các tài khoản trên nền tảng truyền thông là “cơ quan dư luận” của Đảng Cộng sản Trung Quốc và chính phủ Trung Quốc, có danh tiếng tốt và uy tín cao. Kể từ khi đề xuất giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, các cơ quan của Đảng và chính phủ Trung Quốc đã phổ biến giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa thông qua các trang mạng chính thức của chính phủ và các tài khoản nền tảng truyền thông, điều này đã làm phong phú đáng kể các kênh và hình thức truyền thông cũng như nâng cao hiệu quả tuyên truyền giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Mặt khác, Trung Quốc rất coi trọng việc phát huy lợi thế của các phương tiện truyền thông thương mại trực tuyến. Phương tiện truyền thông thương mại trực tuyến có lượng người dùng lớn và có sức ảnh hưởng mạnh mẽ. Việc phổ biến giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội thông qua các phương tiện truyền thông thương mại trực tuyến là phương tiện thuận tiện để giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa thấm sâu vào đời sống thường ngày của người dân, đạt được hiệu quả “mưa dầm thấm lâu”, tăng cường sự hiểu biết và sự công nhận của người dân đối với giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa.

Thứ hai là tối ưu hóa môi trường giao tiếp. Trong những năm gần đây, Trung Quốc tập trung vào giải quyết các vấn đề nổi cộm mà người dân phản ứng mạnh mẽ như nội dung khiêu dâm trên Internet, thông tin sai sự thật, bạo lực

trực tuyến, lạm dụng thuật toán và tiếp tục thực hiện hàng loạt hoạt động đặc biệt để không ngừng triển khai “làm sạch không gian mạng” nhằm tấn công vào các nền tảng trang mạng phát tán nhiều loại thông tin bất hợp pháp. Nhiều biện pháp như đàm phán quy định, yêu cầu đính chính, cảnh cáo, đình chỉ cập nhật thông tin và phạt tiền được thực hiện. Đồng thời, các nền tảng trang mạng được khuyến khích thực hiện trách nhiệm chính của mình, quản lý thông tin do người dùng công bố theo quy định của pháp luật và các thỏa thuận, thiết lập cơ chế báo cáo và khiếu nại an toàn thông tin trực tuyến, thành lập lực lượng quản trị chung và tạo ra một hệ sinh thái không gian mạng trong sạch và an toàn để tuyên truyền giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa.

3.3. Hoạt động tuyên truyền lý luận

Hoạt động tuyên truyền lý luận là hoạt động trong đó người tuyên truyền, sau khi tiến hành giải thích theo hướng đại chúng hóa những kết quả lý luận có tính vĩ mô, trừu tượng, được thể hiện bằng văn bản, tuyên truyền cho quảng đại quần chúng thông qua hình thức diễn giảng. Hoạt động tuyên truyền lý luận là truyền thống tốt đẹp, là một bộ phận quan trọng trong công tác chính trị tư tưởng của Đảng Cộng sản Trung Quốc, là khâu then chốt trong việc vun đắp giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội và có vai trò không thể bỏ qua trong việc thống nhất tư tưởng và cố kết nhân tâm. Từ góc độ thực tiễn cụ thể, việc phổ biến giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa thông qua hoạt động tuyên truyền lý luận

của Đảng Cộng sản Trung Quốc chủ yếu có ba trọng tâm sau.

Đầu tiên là thành lập đội ngũ tuyên truyền lý luận đa dạng. Để thực hiện tốt công tác tuyên truyền lý luận trong thời đại mới thì đội ngũ nhân tài là then chốt. Để thích ứng với nhu cầu của các nhóm đối tượng khác nhau và nâng cao hiệu quả trình độ tuyên truyền tổng thể, Trung Quốc đã thành lập đội ngũ tuyên truyền với thành phần chủ yếu là các chuyên gia, học giả, cán bộ lãnh đạo, tấm gương tiêu biểu, giáo viên và học sinh, giám đốc doanh nghiệp, những nhân vật cốt cán của giới văn nghệ v.v..., đây là tiền đề quan trọng để thực hiện các hoạt động tuyên truyền sâu rộng về các giá trị cốt lõi xã hội chủ nghĩa.

Thứ hai là thiết kế các hình thức tuyên truyền lý luận cho các nhóm khác nhau. Đối với nhóm cán bộ đảng viên và thanh niên học sinh, chủ yếu tuyên truyền bằng các hình thức giao tiếp và tương tác như báo cáo chuyên đề, bài giảng chuyên đề v.v..., để có thể tuyên truyền chính xác, toàn diện, sâu sắc và cụ thể; đối với các nhóm như quần chúng ở nông thôn, quần chúng thuộc các cộng đồng và người lao động ở các doanh nghiệp v.v..., căn cứ vào tình hình thực tế của từng khu vực mà sử dụng các hình thức hoạt động có tính sinh động, hấp dẫn để triển khai tuyên truyền, như tuyên truyền trực tiếp, “tuyên truyền kết hợp với phỏng vấn”, “tuyên truyền kết hợp với triển lãm”, “tuyên truyền kết hợp với nghệ thuật” v.v... để có thể tuyên truyền một cách rõ ràng, minh bạch, hình tượng và sinh động.

Thứ ba là xây dựng một nền tảng tuyên truyền lý luận để tiếp cận với đại chúng. Nền tảng tuyên truyền lý luận là phương tiện quan trọng để thực hiện các hoạt động tuyên truyền. Trong thực tiễn cụ thể, nền tảng tuyên truyền lý luận của Trung Quốc chủ yếu bao gồm các nền tảng tuyên truyền truyền thống như nhóm học tập lý luận, trường đảng khu vực, chế độ định kỳ học tập về đảng đối với ba cấp độ: toàn bộ đảng viên trong tổ chức đảng, chi ủy chi bộ và các tổ đảng v.v..., đồng thời cũng bao gồm học đường “đỏ” được tạo nên bởi những sân khấu “đỏ” hay các cuộc thi “đỏ” v.v...

4. Thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc

Vai trò của giá trị quan cần được con người tạo ra và phát huy trong quá trình thực tiễn nhận thức thế giới và cải tạo thế giới, vì vậy, việc phát huy vai trò dẫn dắt của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa không chỉ cần đến các phương thức truyền bá mà còn phải chú trọng vào sự nuôi dưỡng trong thực tiễn. Sự nuôi dưỡng trong thực tiễn, hay nói cách khác là sự thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc được thể hiện qua các phương diện: lồng ghép giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội vào toàn bộ quá trình giáo dục quốc dân, triển khai vào mọi lĩnh vực phát triển kinh tế, thâm nhập vào mọi mặt quản lý xã hội. Thông qua đó, Đảng Cộng sản Trung Quốc muốn cung cấp nguồn dưỡng chất văn hóa phong phú cho đời sống sản xuất và thế giới tinh thần của nhân dân, đồng thời, nó còn có lợi cho việc nuôi dưỡng phẩm chất đạo đức tốt

đẹp, hình thành bầu không khí xã hội tích cực, hướng thượng, mang lại nguồn sức mạnh tinh thần vững chắc cho sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc.

4.1. Hội nhập vào toàn quá trình giáo dục quốc dân

Giáo dục là con đường cơ bản để nền văn minh nhân loại được truyền thừa qua các thế hệ, nó không chỉ có tác dụng truyền thụ tri thức và kỹ năng mà còn có tác dụng truyền bá giá trị quan nhằm đạt được mục đích vun đắp nhân cách và tâm tính của con người. Với tư cách là nội dung cốt lõi của giáo dục, giáo dục giá trị quan xuyên suốt toàn bộ quá trình phát triển của sự nghiệp giáo dục. Hiện nay, với xu hướng cải cách mở cửa ngày càng sâu rộng, mặc dù nội dung và mục tiêu giáo dục có những thay đổi lớn nhưng việc bồi dưỡng những công dân tuân thủ pháp luật thông qua giáo dục giá trị quan vẫn là nhiệm vụ cơ bản. Vì vậy, việc vun đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội trước hết phải được lồng ghép vào toàn bộ quá trình giáo dục quốc dân.

Từ phác thảo “thông qua hướng dẫn giáo dục, quảng bá dư luận, hun đúc văn hóa, vun đắp thực tiễn, đảm bảo thể chế, v.v., giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội được nội hóa vào mục tiêu theo đuổi tinh thần của mọi người và được ngoại hóa thành hành động tự giác của mọi người” đến sự nhấn mạnh rõ ràng vào “lồng ghép việc vun đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa vào toàn bộ quá trình giáo dục quốc dân”, đưa giá trị quan cốt lõi xã

hội chủ nghĩa vào kế hoạch tổng thể của giáo dục quốc dân, trải qua thời gian dài tìm tòi thực tiễn, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã coi giáo dục quốc dân là trọng điểm của việc thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Từ góc độ thực tiễn, quá trình lồng ghép thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa vào giáo dục quốc dân của Đảng Cộng sản Trung Quốc chủ yếu thể hiện ba đặc điểm nổi bật: *Thứ nhất*, có đối tượng rộng rãi. Hiện nay, vai trò “kênh chính”, “vị trí chủ lực” của giáo dục nhà trường không ngừng được tăng cường, việc giáo dục giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội xuyên suốt trên nhiều lĩnh vực như giáo dục cơ bản, giáo dục đại học, giáo dục kỹ thuật, dạy nghề, giáo dục người lớn v.v.. và được thực hiện trong mọi vòng khâu của giáo dục, bao phủ tất cả các trường học và những người được thụ hưởng giáo dục. *Thứ hai* là làm nổi bật những điểm chính. Nhóm cán bộ đảng viên và đại bộ phận thanh thiếu niên là nhóm nòng cốt thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Một mặt, với tư cách là nhóm cốt cán, trung kiên trong sự nghiệp của Đảng và đất nước, định hướng giá trị của cán bộ đảng viên có vai trò tấm gương, dẫn dắt toàn xã hội, ảnh hưởng lớn đến nhận thức và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của nhân dân. Vì vậy, Đảng Cộng sản Trung Quốc rất coi trọng công tác giáo dục, đào tạo cán bộ, đảng viên, thông qua giáo dục, hướng dẫn cán bộ lãnh đạo nêu gương, đi đầu trong việc nêu gương, phát huy vai trò của đội tiên

phong, Mặt khác, thanh thiếu niên là tương lai của đất nước và xã hội, họ đang trong thời kỳ hình thành giá trị quan, định hướng giá trị của họ quyết định định hướng giá trị của toàn xã hội trong tương lai. Vì vậy, trên phương diện giáo dục cho đại bộ phận thanh niên, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã xác lập được nhận thức chung là “bắt đầu từ trẻ nhỏ, bắt đầu từ nhà trường”, và trên thực tế đã dần hình thành được sức mạnh tổng hợp giữa gia đình, xã hội và nhà trường trong giáo dục. *Thứ ba*, nền tảng đã đầy đủ. Khắc sâu lý luận, bồi dưỡng thực tiễn và hun đúc văn hóa là những phương thức quan trọng để vun đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Do đó, để thực sự đưa giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa vào trong tâm trí, ngoài việc giảng dạy trong nhà trường, Trung Quốc đang dần xây dựng một nền tảng giáo dục “tam vị nhất thể” với sự kết hợp giữa giảng dạy trong nhà trường, thực tiễn xã hội và văn hóa nhà trường.

4.2. Thực hiện phát triển kinh tế và xã hội

Giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, với tư cách là sự truy cầu giá trị được đề ra trong quá trình phát triển thể chế kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc, có ý nghĩa to lớn trong việc điều tiết và hướng dẫn để đảm bảo sự phát triển lành mạnh của nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa. *Ý kiến* chỉ ra rằng “khi tiến hành các hoạt động sản xuất, kinh doanh khác nhau, chúng ta phải tuân thủ các yêu cầu về giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội, nhấn mạnh

trách nhiệm xã hội, lợi ích xã hội, hoạt động tuân thủ pháp luật, cạnh tranh công bằng, thành tín và tuân thủ hợp đồng, và hình thành đường lối chính sách tốt đẹp, cơ chế lợi ích và môi trường xã hội có lợi đối với việc lan tỏa giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa” (*Ý kiến* 2013: 9), trong đó đưa ra những chỉ dẫn quan trọng cho việc thực hiện giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa trong mọi lĩnh vực phát triển kinh tế. Tập trung vào những yêu cầu mà *Ý kiến* đưa ra, việc thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa ở Trung Quốc trên mọi lĩnh vực phát triển kinh tế chủ yếu có hai con đường thực tiễn sau đây.

Một mặt, tuân theo yêu cầu của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa để xây dựng kế hoạch, chính sách phát triển kinh tế, xã hội. Giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa không phải là lâu đài trên không, độc lập với sự phát triển kinh tế - xã hội, mà là mục tiêu giá trị đi đôi với sự nghiệp xây dựng và cải cách chủ nghĩa xã hội ở Trung Quốc, đóng vai trò là chuẩn mực và tiêu chuẩn trong phát triển kinh tế và xã hội. Vì vậy, kể từ khi thực hiện cải cách mở cửa, chính quyền trung ương và địa phương ở Trung Quốc luôn coi giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa là quan niệm cơ bản khi xây dựng các mục tiêu phát triển kinh tế, xây dựng quy hoạch phát triển, ban hành các chính sách kinh tế - xã hội và các biện pháp cải cách lớn, đồng thời tập trung vào sự thống nhất hữu cơ giữa hành vi kinh tế và định hướng giá trị, lợi ích kinh tế và lợi ích xã hội được thống nhất một cách hữu cơ, đạt được sự tương tác tích cực

giữa kinh tế thị trường và xây dựng đạo đức. Ví dụ, *Kế hoạch lồng ghép giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa vào công tác lập pháp và sửa đổi pháp luật để xây dựng nhà nước pháp quyền* đã chỉ rõ “hoàn thiện hệ thống pháp luật của nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa dựa trên định hướng cơ bản là bảo vệ quyền sở hữu, duy trì hợp đồng, thống nhất thị trường, trao đổi bình đẳng và cạnh tranh lành mạnh” là nhiệm vụ trọng tâm nhằm bảo đảm cho sự phát triển lành mạnh của nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa; *Quy hoạch 5 năm phát triển kinh tế - xã hội quốc gia lần thứ 14* lại nhấn mạnh rằng trình độ văn minh xã hội mới được nâng cao và giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội đã ăn sâu vào lòng người dân, đó là mục tiêu chính của phát triển kinh tế và xã hội trong thời kỳ “Quy hoạch 5 năm lần thứ 14”, xung quanh mục tiêu này đã có những quy hoạch khoa học và cụ thể cho chính sách phát triển kinh tế và xã hội, chỉ ra phương hướng đi lên của sự phát triển kinh tế và xã hội.

Mặt khác, phải vun đắp cơ sở đạo đức của nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa phù hợp với yêu cầu của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Từ sau cải cách mở cửa, trong quá trình xây dựng hệ thống kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa ở Trung Quốc, sức sống của nền sản xuất xã hội dần được giải phóng, nguồn của cải xã hội không ngừng tăng lên, đồng thời, những tác động tiêu cực như hàng giả và hàng kém chất lượng tràn lan, hiện tượng gian lận và lừa đảo trở nên phổ biến, niềm tin xã

hội suy giảm nhanh chóng, môi trường thị trường xấu đi, cũng ngày càng lộ rõ. Từ đó, Trung Quốc rất coi trọng vai trò chỉ đạo và chấn chỉnh của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa trong phát triển nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa, tích cực vun đắp cơ sở đạo đức của nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa phù hợp với yêu cầu của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa bảo đảm sự phát triển lành mạnh và hài hòa của nền kinh tế và xã hội. Ví dụ, bằng cách tổ chức nghiên cứu về kinh tế thị trường, có thể giúp cho đông đảo người dân hình thành quan niệm kinh tế thị trường về các vấn đề: nền kinh tế lớn, hàng hóa lớn, lưu thông lớn và các quan niệm liên quan như quan niệm giá trị, quan niệm cạnh tranh, quan niệm hiệu quả, quan niệm tài năng và quan niệm hiện đại hóa; Bằng cách phát huy vai trò đánh giá của đạo đức trong các hoạt động kinh tế, Trung Quốc tích cực đề xướng các quan niệm phù hợp với nền kinh tế thị trường như cạnh tranh công bằng, lao động thành thực, tuân thủ hợp đồng v.v., và, dựa trên pháp luật để trừng phạt các hành vi đi ngược lại quy tắc vận hành của nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa, như kinh doanh dựa trên quyền lực, giao dịch tiền - quyền, không tuân thủ hợp đồng, lừa đảo...

4.3. Xuyên suốt mọi mặt của quản lý xã hội

Những năm gần đây, công cuộc cải cách và phát triển của Trung Quốc đi vào chiều sâu, cơ cấu xã hội dần có sự phân hóa, các xu hướng tư tưởng khác nhau có sự giao tranh, xung đột, tác

động đến hệ giá trị chủ đạo của xã hội, đặt ra những nhiệm vụ mới cho quản lý xã hội. Trước tình hình mới của sự đa nguyên về giá trị, giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, với tư cách biểu hiện tập trung tinh thần của Trung Quốc đương đại, là “mẫu số chung lớn nhất” của giá trị quan của mọi nhóm lợi ích xã hội và thành viên trong xã hội, việc lồng ghép nó vào quản lý xã hội có ý nghĩa rất lớn. Hiện nay, giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc xuyên suốt mọi mặt của chủ nghĩa xã hội, chủ yếu thể hiện ở hai khía cạnh sau.

Trước hết là lồng ghép vào công cuộc xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa. Giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa là linh hồn của việc xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa. Việc lồng ghép giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa vào xây dựng nhà nước pháp quyền là yêu cầu tất yếu của việc kiên trì sự kết hợp giữa quản lý đất nước bằng pháp luật và quản lý đất nước bằng đạo đức, là phương thức quan trọng để tăng cường xây dựng giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Kể từ khi đưa ra giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã ban hành hàng loạt ý kiến và kế hoạch chỉ đạo việc lồng ghép giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa vào việc xây dựng nhà nước pháp quyền như thế nào. Chẳng hạn, *Ý kiến chỉ đạo về việc tiếp tục lồng ghép giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa vào xây dựng nhà nước pháp quyền*, trên cơ sở nêu rõ ý nghĩa quan trọng và nhiệm vụ tổng thể của việc lồng ghép giá trị quan cốt lõi xã hội chủ

ngiã vào xây dựng Nhà nước pháp quyền, đề xuất năm yêu cầu cơ bản bao gồm: thúc đẩy việc đưa giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa vào luật pháp và quy định, đồng thời tăng cường định hướng giá trị của quản lý xã hội, sử dụng công lý tư pháp để lãnh đạo công bằng xã hội, phát huy tinh thần nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và tăng cường lãnh đạo tổ chức; *Kế hoạch lồng ghép giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa vào công tác lập pháp và sửa đổi pháp luật để xây dựng nhà nước pháp quyền* nêu rõ rằng để “làm cho luật pháp và các quy định thể hiện tốt hơn các mục tiêu giá trị của đất nước, định hướng giá trị của xã hội và nguyên tắc giá trị của công dân” (Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc 2018), phải kiên trì sự lãnh đạo của đảng, kiên trì hướng dẫn giá trị, kiên trì pháp luật vì nhân dân, kiên trì định hướng vấn đề và kiên trì sự tiến bộ cùng năm nguyên tắc cơ bản và sáu nhiệm vụ chính.

Thứ hai là thể hiện qua việc xây dựng chế độ và công tác quản lý cụ thể. Về xây dựng chế độ, Trung Quốc đang tích cực xây dựng cơ chế khuyến khích khoa học và hiệu quả, cơ chế hài hòa lợi ích, cơ chế hòa giải mâu thuẫn, cơ chế bảo vệ quyền lợi và lợi ích, đồng thời tích cực xây dựng các cơ chế thưởng phạt hợp lý, sử dụng chế độ để hướng dẫn và kiểm chế hành vi của con người, hình thành niềm tin rằng: làm việc tốt, làm người tốt, sẽ có kết quả tốt. Về công tác quản lý, Trung Quốc nhấn mạnh sự cần thiết phải đổi mới quản lý xã hội, hoàn thiện

cơ chế khuyến khích, khen thưởng việc tốt, thực hiện thúc đẩy lẫn nhau về hiệu quả quản lý và nâng cao đạo đức, tạo nên hiệu ứng tích cực “ở hiền gặp lành”, “lấy đức báo ân”, triển khai nó vào trong thực tiễn cụ thể. Đồng thời, từng bước hoàn thiện các quy ước công dân, hương ước, quy tắc sinh viên và quy tắc nghề nghiệp, tăng cường hiệu quả thực hiện các quy định, cơ chế, thể hiện một cách rõ ràng các giá trị chủ đạo của xã hội trong công tác quản lý hằng ngày, để khuyến khích các hành vi đúng đắn và lên án những hành vi sai trái.

5. Một số gợi ý cho Việt Nam

Giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội là thành quả quan trọng của công tác tư tưởng ở Trung Quốc, đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng sự đồng thuận xã hội và củng cố an ninh chính trị. Nhìn lại quá trình hình thành, phát triển, tuyên truyền và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc, có thể thấy rằng, bài học kinh nghiệm quan trọng của Đảng Cộng sản Trung Quốc là phải kiên trì sự thống nhất giữa tư tưởng chỉ đạo chủ nghĩa Mác và nền văn hóa dân tộc ưu tú, kiên trì sự thống nhất giữa sự thúc đẩy ở tầm cao của đảng cầm quyền và quần chúng nhân dân, kết hợp giữa giá trị quan chủ đạo trong nước và những thành quả nổi bật của văn minh nhân loại. Đây là những bài học kinh nghiệm có giá trị tham khảo đối với Việt Nam trong quá trình xây dựng hệ giá trị quốc gia thời kỳ mới.

5.1. Kiên trì sự thống nhất giữa tư tưởng chỉ đạo chủ nghĩa Mác và tinh hoa văn hóa dân tộc

Giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc đang dần được hình thành và phát huy vai trò dưới sự chỉ đạo của chủ nghĩa Mác và sự nuôi dưỡng của nền văn hóa truyền thống Trung Hoa, là kết tinh tư tưởng của sự thống nhất hữu cơ giữa tư tưởng chỉ đạo chủ nghĩa Mác và tinh hoa văn hóa truyền thống Trung Hoa. Một mặt, tư tưởng chỉ đạo của chủ nghĩa Mác là nền tảng của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, cung cấp lập trường, quan điểm và phương pháp khoa học cho việc hình thành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa và quy định bản chất của nó. Học thuyết tư tưởng nào nên được thiết lập như là tư tưởng có tính chỉ đạo là câu hỏi hàng đầu cần được trả lời đối với bất kỳ quốc gia nào muốn thiết lập giá trị quan cốt lõi. Với tư cách là tư tưởng chỉ đạo cơ bản của Đảng Cộng sản Trung Quốc, lý luận giá trị của chủ nghĩa Mác có mối quan hệ tự nhiên với việc xây dựng ý thức hệ, vì vậy, cả về ý nghĩa bản chất và yêu cầu thực tiễn, giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa phải mang tên “Xã” (xã hội chủ nghĩa) và “Mác” (chủ nghĩa Mác). Trên thực tế, sự theo đuổi một số giá trị trong giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa như “tự do”, “dân chủ” v.v... đã sớm xuất hiện trong các tác phẩm kinh điển của chủ nghĩa Mác. Chủ nghĩa Mác là cơ sở lý luận của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, nếu không có sự chỉ đạo của chủ nghĩa Mác thì giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa sẽ trở thành cây không rễ, là nước không nguồn, tính quy định và tính hướng dẫn về bản chất của nó

không thể được đảm bảo. Mặt khác, nền văn hóa truyền thống của Trung Hoa là nền tảng sâu sắc của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, không ngừng cung cấp nguồn dinh dưỡng văn hóa và nguồn lực tư tưởng cho việc hình thành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa và tạo nên nét quyến rũ độc đáo của nó. Quá trình thai nghén, hình thành và phát triển của ý thức xã hội không thể tách rời nền tảng tư tưởng do những người đi trước tích lũy, giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa là một bộ phận cấu thành quan trọng của ý thức xã hội. Trung Quốc thời cổ đại luôn nhấn mạnh đến việc tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ, trong đó, “tu thân” và “tề gia” tương ứng với yêu cầu cấp độ cá nhân của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, “trị quốc” tương ứng với yêu cầu cấp độ xã hội của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, “bình thiên hạ” tương ứng với yêu cầu cấp quốc gia của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Có thể thấy, giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa được thai nghén và hình thành trong văn hóa truyền thống của Trung Hoa, chứa đựng những yếu tố tích cực của dân tộc Trung Hoa hàng ngàn năm, kế thừa tinh hoa tư tưởng và đạo đức của nền văn hóa truyền thống của Trung Hoa, là sự thăng hoa và sự thể hiện đương đại của nền văn hóa truyền thống Trung Hoa.

Tóm lại, kiên trì sự thống nhất giữa tư tưởng chỉ đạo chủ nghĩa Mác và tinh hoa văn hóa của dân tộc là kinh nghiệm cốt lõi cho việc hình thành và phát triển giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc. Hiện nay, cuộc đấu tranh ý

thức hệ càng ngày càng gay gắt trong cộng đồng quốc tế đang đặt ra những thách thức và rủi ro nhất định cho các nước xã hội chủ nghĩa, trong đó có Việt Nam. Để ứng phó với những rủi ro và thách thức trên lĩnh vực ý thức hệ, Việt Nam cũng phải kiên trì bám sát tư tưởng chỉ đạo của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kiên quyết đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đồng thời chú ý kế thừa những tinh hoa văn hóa của dân tộc để đạt được sự thống nhất hữu cơ giữa cả hai yếu tố, nhằm xây dựng sự đồng thuận tư tưởng của nhân dân và tăng cường sự gắn kết dân tộc.

5.2. Kiên định thống nhất giữa sự thúc đẩy ở tầm cao của đảng cầm quyền và thực tiễn rộng rãi của nhân dân

Mao Trạch Đông từng nhấn mạnh: “Chỉ có lòng nhiệt tình của lãnh đạo cốt cán mà không có sự nhiệt tình của quần chúng thì sẽ trở thành những nỗ lực vô hiệu của một số ít người. Nhưng nếu chỉ có lòng nhiệt tình của quần chúng rộng rãi mà không có sự vững vàng của lãnh đạo cốt cán để tổ chức sự nhiệt tình của quần chúng một cách đúng đắn, thì nhiệt tình của quần chúng không thể tồn tại lâu dài, cũng không thể đi đúng hướng và đạt đến trình độ cao” (*Tuyển tập Mao Trạch Đông* 1991: 898). Câu này giải thích một cách sâu sắc tầm quan trọng của sự thống nhất giữa việc thúc đẩy ở tầm cao của đảng cầm quyền và thực tiễn rộng rãi của nhân dân. Nhìn vào quá trình hình thành và phát triển giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa Trung Quốc, chúng ta có thể thấy rằng sự tương tác tích cực giữa sự thúc đẩy ở tầm cao của

Đảng Cộng sản Trung Quốc và thực tiễn rộng rãi của nhân dân là một liên kết có tính then chốt. Một mặt, việc hình thành và phát triển giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa dựa vào sự chỉ đạo khoa học và sự thúc đẩy mạnh mẽ của Đảng Cộng sản Trung Quốc. Đảng lãnh đạo tất cả, từ chính quyền, quân đội, nhân dân, đến trí thức. Với tư cách là cơ quan nòng cốt lãnh đạo sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, Đảng Cộng sản Trung Quốc là người lãnh đạo, thúc đẩy sự phát triển giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, mỗi sáng tạo lý luận của Đảng đều định hướng và thúc đẩy sự phát triển sâu rộng giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Từ đề xuất “tám điều vinh, tám điều nhục” đến việc xây dựng “hệ giá trị cốt lõi xã hội chủ nghĩa”, rồi đến “ba đề xướng” và cuối cùng là việc chính thức đúc kết thành “giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa”, sự ra đời, hình thành và phát triển của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa rõ ràng có quan hệ cộng hưởng với sáng tạo lý luận của Đảng Cộng sản Trung Quốc. Đồng thời, hàng loạt ý kiến và văn bản liên quan được Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc xây dựng và ban hành kịp thời đã được triển khai toàn diện với những bước đi cụ thể trong việc thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, thúc đẩy một cách có hiệu quả việc thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Mặt khác, việc hình thành và phát triển giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa không thể tách rời thực tiễn rộng rãi của toàn dân. Với tư cách là chủ thể của thực tiễn, chủ thể của nhận thức và

chủ thể của giá trị, quần chúng nhân dân là động lực nội sinh hình thành và phát triển giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Vì vậy, giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa không chỉ dựa vào sự thúc đẩy của những văn kiện có tính quan phương, mà còn đòi hỏi thực tiễn xã hội của đông đảo quần chúng nhân dân. Giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa không phải là những thứ trừu tượng, khó nắm bắt, sức sống của nó đến từ hoạt động thực tiễn của đông đảo quần chúng nhân dân, chỉ có bắt rễ sâu vào mảnh đất màu mỡ nhất của hoạt động của quần chúng nhân dân, bắt đầu từ những vấn đề nóng hổi được nhân dân quan tâm, tập trung phản ánh nhu cầu thực tiễn xã hội của đông đảo quần chúng nhân dân, thì mới có thể tăng cường hiệu quả của việc xây dựng giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa.

Nói tóm lại, đạt đến thống nhất giữa sự thúc đẩy ở tầm cao của đảng cầm quyền và thực tiễn rộng rãi của quần chúng nhân dân là một đặc điểm nổi bật và lợi thế đáng kể trong việc hình thành và phát triển giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc. Ở các nước xã hội chủ nghĩa, trong đó có Việt Nam, Đảng Cộng sản đoàn kết, lãnh đạo quần chúng nhân dân xây dựng chủ nghĩa xã hội, đây là bản chất của Đảng. Vì vậy, trong quá trình đúc kết giá trị quốc gia, hệ giá trị xã hội chủ nghĩa, cần phải kiên trì sự thống nhất giữa kế hoạch ở tầm chiến lược của đảng cầm quyền với thực tiễn của quần chúng nhân dân, điều này sẽ thúc đẩy một cách hiệu quả việc hình thành, phát triển và bắt rễ của giá trị quan cốt lõi trong đời sống.

5.3. Kiên trì việc kết hợp giá trị quan chủ đạo trong nước và những thành quả văn minh ưu tú của nhân loại

Bảo vệ bản sắc của mình và tiếp thu các yếu tố nước ngoài là con đường quan trọng để phát triển văn hóa xã hội chủ nghĩa Trung Quốc, đồng thời cũng là kinh nghiệm quan trọng để Đảng Cộng sản Trung Quốc thúc đẩy sáng tạo lý luận. Là một thành quả quan trọng của công cuộc xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa ở Trung Quốc kể từ khi cải cách mở cửa, giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa phải bám sát bản sắc dân tộc và tiếp thu các yếu tố nước ngoài trong quá trình hình thành và phát triển. Một mặt, việc xây dựng và phát triển giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc đòi hỏi phải kiên trì giá trị quan chủ đạo trong nước. Việc kiên trì giá trị quan chủ đạo có ý nghĩa rất lớn trong việc tạo dựng đồng thuận xã hội, duy trì trật tự xã hội và củng cố an ninh ý thức hệ. Giá trị quan chủ đạo là những giá trị quan chiếm vị trí thống trị và đóng vai trò dẫn dắt trong xã hội của một quốc gia. Ở Trung Quốc đương đại, giá trị quan chủ đạo là những giá trị quan được Đảng Cộng sản đề xướng và thực hành trong quá trình xây dựng và cải cách xã hội chủ nghĩa, được đại đa số quần chúng nhân dân thừa nhận. Về nội dung, nó là một giá trị quan lấy chủ nghĩa Mác là linh hồn, giá trị quan truyền thống ưu tú của Trung Hoa là nguồn gốc, những thành quả văn minh ưu tú của nhân loại là cành lá. Với quá trình cải cách mở cửa ngày càng sâu rộng, nhu cầu về lợi ích, giá trị của quần chúng nhân dân bắt đầu trở nên đa dạng,

định hướng giá trị của họ cũng dần dần đa nguyên hóa. Đồng thời, diễn ngôn lấy chủ nghĩa phương Tây là trung tâm làm định hướng giá trị không ngừng được tăng cường trong quá trình tư bản mở rộng ra toàn cầu. Các nước tư bản phương Tây đang lợi dụng điều này để tuyên truyền mạnh mẽ cho cái gọi là “giá trị phổ quát”, dẫn đến những rủi ro nghiêm trọng cho lĩnh vực giá trị quan ở mỗi nước. Trên cơ sở đó, yêu cầu đặt ra cho Đảng Cộng sản Trung Quốc là phải đúc kết giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa trên cơ sở kiên trì giá trị quan chủ đạo, củng cố nền tảng tư tưởng chung, điều này có ý nghĩa to lớn trong việc bảo vệ hệ giá trị cốt lõi xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc.

Mặt khác, sự hình thành và phát triển giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa Trung Quốc cũng dựa trên sự tiếp thu những thành quả văn minh ưu tú của nhân loại. Hiện nay, trong xu hướng toàn cầu hóa, việc định vị giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa dưới tầm nhìn quốc tế có thể giúp làm rõ mối quan hệ nội tại giữa giá trị quan cốt lõi và những thành quả văn minh ưu tú của nhân loại. Trong số các yếu tố nội hàm giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của Trung Quốc, “dân chủ, tự do, bình đẳng, công bằng và pháp quyền” không phải là dành riêng cho nền văn minh phương Tây, càng không phải là phát minh của chủ nghĩa tư bản, mà là sự tích lũy và sự thăng hoa của những thành quả văn minh ưu tú của nhân loại qua hàng nghìn năm. Chủ nghĩa xã hội được phát triển trên cơ sở tiếp thu những thành

quả văn minh ưu tú của nhân loại, trong đó có văn minh tư bản chủ nghĩa. Vì vậy, với tầm nhìn thế giới cởi mở và bao dung, lấy những tài sản quý giá của nền tư tưởng văn minh nhân loại như “dân chủ, tự do, bình đẳng, pháp quyền, công bằng” làm một trong những nguồn gốc của giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa, là yêu cầu tất yếu để thuận theo trào lưu thế giới. Tuy nhiên, điều đáng chú ý là, tiếp thu những thành quả văn minh ưu tú của nhân loại là một quá trình biện chứng và năng động, đòi hỏi phải tiếp thu những thành quả có ích của văn minh thế giới với thái độ cởi mở, không được chạy theo thái độ bất chước một cách máy móc. Như Mao Trạch Đông đã nói: “Yếu tố Trung Quốc và nước ngoài phải kết hợp một cách hữu cơ, chứ không được sao chép nước ngoài một cách rập khuôn. Học hỏi phương pháp đàn mữ nước ngoài, thì phải đàn thành mữ của Trung Quốc. Những thứ có ích của nước ngoài đều phải học hỏi, để cải tiến và phát triển đồ của Trung Quốc, tạo ra những thứ mới mang đặc sắc của Trung Quốc. Nói bỏ đi thì cũng có một vài thứ cần phải bị vứt bỏ, nhưng vẫn phải lấy những thứ của bản thân mình làm cốt” (*Văn tập Mao Trạch Đông* 1999: 82). Vì vậy, việc tiếp thu những thành quả có ích của văn minh thế giới không chỉ phải đặt trên nền hiện thực của dân tộc, mà còn phải đạt được sự phát triển sáng tạo.

Như vậy, sự kết hợp giữa kiên trì giá trị quan chủ đạo trong nước và tiếp thu những thành quả văn minh ưu tú của nhân loại cũng là kinh nghiệm quan

trọng cho việc hình thành và phát triển giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa. Trong quá trình xây dựng chương trình ứng phó với các vấn đề thuộc lĩnh vực giá trị quan tư tưởng ở trong và ngoài nước, nếu muốn đạt đến nhận thức chung về tư tưởng, sự hòa hợp về ý thức xã hội, nhất định phải lưu ý đến việc hun đúc giá trị quan cốt lõi của chủ nghĩa xã hội với sức hiệu triệu to lớn trên cơ sở kiên trì giá trị quan chủ đạo trong nước và tiếp thu những thành quả văn minh ưu tú của nhân loại.

6. Kết luận

Trải qua hai thập niên kể từ khi đặt ra vấn đề xây dựng giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa tại Hội nghị Trung ương lần thứ 4 khóa XVI, cho đến nay, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã xác lập nên giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa của mình với 12 giá trị trên ba bình diện: quốc gia, xã hội và cá nhân, đồng thời từng bước phổ biến và thực hành hệ giá trị này trong xã hội. Những giá trị này phản ánh đặc sắc của chủ nghĩa xã hội Trung Quốc, thể hiện nguyện vọng của toàn thể nhân dân Trung Quốc, bao hàm sự thống nhất giữa tính dân tộc và tính nhân loại, tính truyền thống và tính hiện đại. Để đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam, tại Đại hội XIII, Đảng Cộng sản Việt Nam đã đặt ra nhiệm vụ: “Tập trung nghiên cứu, xác định và triển khai xây dựng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa và chuẩn mực con người với giữ gìn, phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam trong thời kỳ mới” (Đảng Cộng sản Việt Nam 2021:

143). Trong bối cảnh đó, thực tiễn xây dựng, phổ biến, thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa ở Trung Quốc có thể mang đến những bài học kinh nghiệm sinh động, có ý nghĩa tham khảo nhất định cho Việt Nam trong quá trình xây dựng các hệ giá trị của mình, đặc biệt là hệ giá trị quốc gia trong thời kỳ mới.

Tài liệu trích dẫn

1. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc. 2018. *Kế hoạch lồng ghép giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa vào công tác lập pháp và sửa đổi pháp luật để xây dựng nhà nước pháp quyền*.
2. Dư Vĩ. 2009. “Một cái nhìn thoáng qua về quan giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa”. *Sứ giả lý thuyết*, 11.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam. 2021. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
4. *Những văn kiện quan trọng chọn lọc kể từ Đại hội XVI của Đảng Cộng sản Trung Quốc*. 2006. Bắc Kinh: Nxb. Văn hiến Trung ương.
5. *Kiên định đi theo con đường xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc, phấn đấu hoàn thành xây dựng xã hội khá giả toàn diện - Báo cáo tại Đại hội toàn quốc lần thứ XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc*. 2013. Bắc Kinh: Nxb. Nhân dân.
6. *Tuyển tập Mao Trạch Đông*. Tập 3.1991. Bắc Kinh: Nxb. Nhân dân.
7. *Văn tập Mao Trạch Đông*. Tập 7. 1999. Bắc Kinh: Nxb. Nhân dân.
8. *Ý kiến về việc bồi đắp và thực hành giá trị quan cốt lõi xã hội chủ nghĩa*. 2013. Bắc Kinh: Nxb. Nhân dân.